

המשך דיווחו של אורי אבנרי על ביקורו ופגישותיו בעמאן

שתי גדות לירדן!

שגם אליו אפשר להגיע רק אחרי עיקוף גדול. סימניה היכר של עמאן הוא ריבוי הכיכרות העגולות — מעגלי-תנועה מן הסוג החכיב על האנגלים. עלי-פיהם מסמנים כתובות. מלון אינטרקונטיננטל-ירדן המרכזי, שבו התגוררתי, שוכן "בין המעגל השני והשלישי" — כתובת טובה מאוד בעיר החדשה, לא הרחק מהעיר הישנה, דאון-טאון-עמאן, שנבנתה ברובה בשנות ה-20, והדומה יותר למרכז ירושלים המיוזרחת ורמא-לה.

ככיכרות עגולות אלה עומדות אנדרטות. למשל: "לאללה, למולדת, למלך". וכמוכן, הרבה דגלים ירדניים. הדגלים שולטים בכל מקום, כמו תמונות המלך ואחיו, יורשי-העצר. הדגלים מתנופפים ברחובות, בכיכרות, לפני כל בניין ציבורי. הלבוש הוא מודרני, ולא פעם אל-גנטי מאוד. מחוץ לשכונות העניות יותר, כמעט כל האנשים לבושים בלבוש אירופי.

הרושם הכללי, ולא רק הראשון: זוהי מדינה מנוהלת היטב, מסודרת מאוד, וגם משוטרת מאוד. יש בה הטוב והרע של מדינת-מישטרה. מצד אחד — סדר מופתי, היעדר פשיעה, תנועה זורמת, נקיון מפתיע ברחובות; ומצד שני — היעדר החום האנושי השופע, המורגש כליכך במצריים. קשה מאוד להגדיר את אופייה של עיר זו. שאלתי תיקים, מקומיים וזרים, וגם הם התקשו להגדירו. זוהי עיר חדשה, שלא בשלה במשך מאות בשנים, שלא צברה מסורת עירונית וארצית, שמתנקזות בה השפעות מכיוונים שונים. 80% מתושביה הם פלסטינים — כרבע של העם הפלסטיני גר בעיר זו. הם שייכים ולא שייכים, הם במיזרח (הירדן) וליכך במערב. גם זה מעניק לעיר גוון של ארעיות.

אין בעמאן חיים תרבותיים אותנטיים. פרי של תסיסה תרבותית מקר מית. כל הזרים מצלונגים על כך. ביקור של להקה זרה, גם בינונית ומטה, הוא מאורע. הסיכום: מקום נעים, שקט, מסודר, נקי — אך גם איכשהו סטרילי, חסר תסיסה ונטול אופי מובהק משלו.

אנשי לובאוויץ בעמאן

ח"י יביתי לך, כי רציתי לשאול אותך שאלה, אמר לי פקיד בכיר, כשערכת אצלו ביקור-נימוסין. "אנא, אמרתי וציפיתי לשאלה. היא הפתיעה אותי לגמרי". מה זה הלובאוויץ? "כשראה את ההבעה הנדהמת על פניי, סיפר לי סיפור: במשך כמה שבועות שהו בעמאן שני חסידים מניו-יורק, לבושים קאפר טות, חבושי מגבעות ובעלי פיאות. הם באו בשליחות הרבי מלובאוויץ (מאר-

ממנוע" (אסור) שולטת כאן, כמו המילה VERBOTEN בגרמניה.

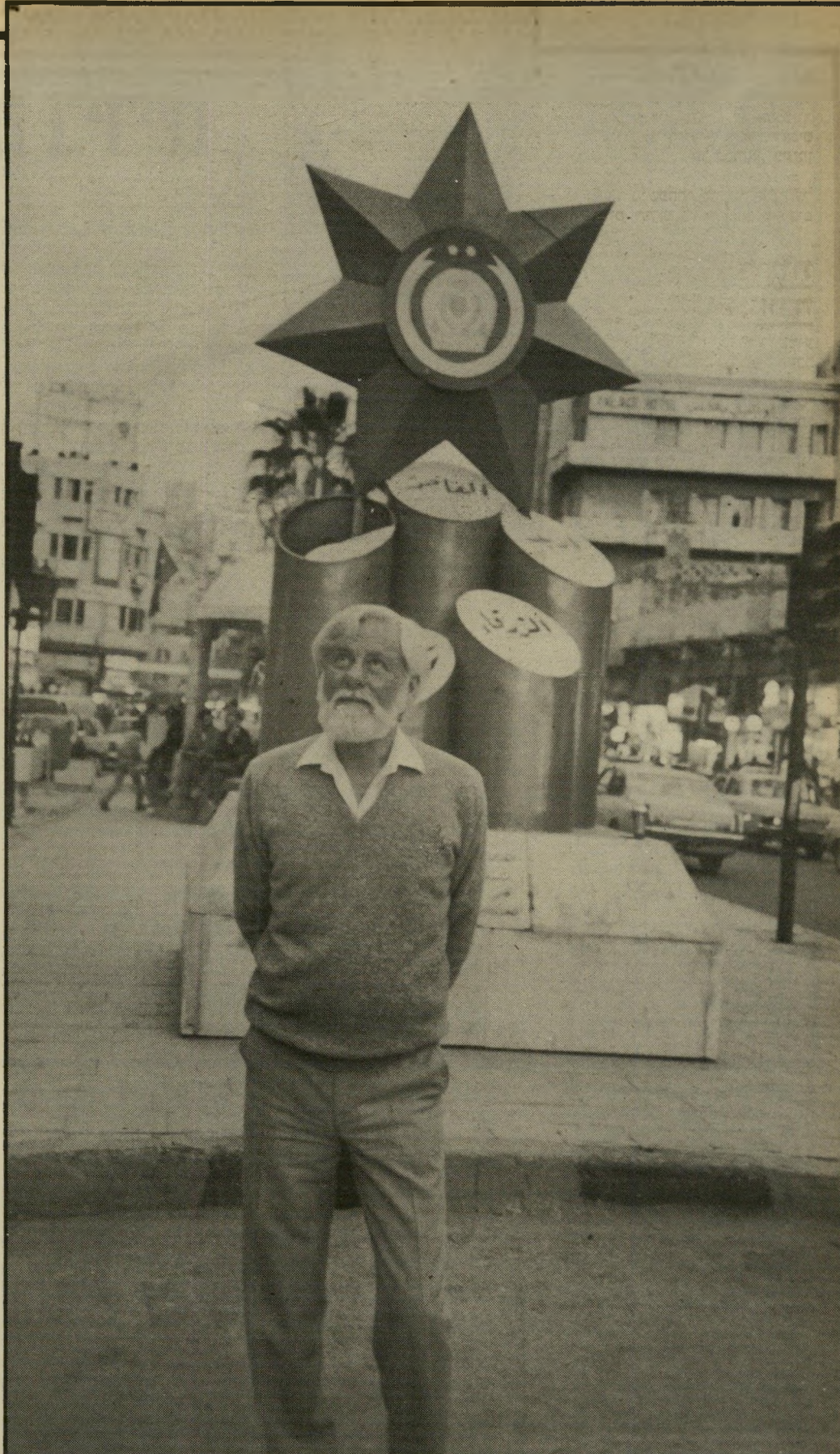
"לא ללה, למולדת, למלך!"

בנמל-התעופה של קאהיר יש אנדרלמוסיה הביבה. זהו צומת עולמי. הטיסות יוצאות לכל פינות העולם הערבי והעולם הגדול. המונים מצטופפים בכל מקום. אין תורים, הכל מסתדר איכשהו מעצמו. הבניין הענקי דומה לתחנת-רכבת הומה. כעבור שעה, בנמל-התעופה הביני-לאומי עלי-שם המלכה עליה, 35 ק"מ לומטר ממרכז עמאן, נכנסים לעולם אחר. בניין נמל-התעופה חריש לגמרי, שקט ואינטימי. את הרצפות מכסים שטיחים מקיר-אל-קיר. הטיסות מע-טות, הסדר למופת, הכל מתנהל בשקט וביעילות.

רושם זה מתגבר בעת הכניסה העירה. מבחינת השטח, עמאן היא עיר ענקית. מיליון וחצי תושביה פזורים על פני שטח גדול. מרבית העיר מורכבת מווילות קטנות, השומרות על רווח ניכר ביניהן, חוץ מכמה בנייני משרדים חדישים ויפים ביותר, אין רבי-קומות.

יש הרגשה של עושר, שקשה לעמוד על מקורו. המכוניות הפרטיות חרישות וגדולות, אף שמחירן אינו נופל בהרבה ממחיר המכוניות בישראל. (גם מחיר הבנוין קרוב למחירו אצלנו). הווילות מבטאות את טעם בעליהן. אין אחידות, וילה שווייצית שוכנת ליד וילה מיזרחית, טירה קטנה ליד בית מסורתי. העיר, השוכנת על שבע גבעות, מתפשטת במהירות לעבר גבעות נוספות.

התנועה מתנהלת בסדר מופתי. זה לא קל, כי בכל מקום בעמאן כונים מינהרות חרשות, כדי להקל על התנועה בעתיד. במשך השבוע נתקלתי במיספר רב של שלטים המורים על עיקוף. "יש לכם עיר של עיקופים", התלוצצתי בדרכי אל משרד-הפנים.

ודגל המדינה. על העיגולים רשומים שמות הערים של הממלכה: עמאן, זרקא, אירביד, ועוד. התנועה מסודרת וממושמת להפליא. למטה: גלויית-תינו רות של מלון אינטרקונטיננטל-ירדן, שבו התגוררתי.

הניכר המרכזי

המרכז המסחרי הישן של עמאן. במרכז: פסל מיוחד במינו שהוקם עלידי בנק סמוך. במרכז הכוכב שבראש האנדרטה — הכתר המלכותי

IN AMMAN
THE ADVANTAGE IS
HOTEL JORDAN INTER-CONTINENTAL

עיתונאי גרמני אמר לי בקאהיר: "ירדן היא פרוסיה של המיזרח התיכון". כרגע שהגעתי לעמאן, הבנתי למה הוא התכוון. לבוא מקאהיר לעמאן, הרי זה כמו לבוא מנאפולי לברלין. בקאהיר, עיר 12 המיליונים, שול-טים הציפיות והרעש. איש אינו מקפיד על חוקי-התנועה. הרמורים משמשים לקישוט, הנהגים מחזיקים יד אחת על הצופר. הקאקופוניה של הצופרים היא מוסיקת-הרקע של העיר. הכל נעשה ברוח טובה, וגם השוטר המרוגז על נהג פורץ כעבור רקוב בחיך רחב. זוהי עיר חמה — ולא רק מבחינת מזג-האוויר. עמאן שונה לחלוטין. כאן שולטים החוק והסדר — בה"א הידיעה. שום נהג אינו מעז לעמוד במקום אסור. גם לא כדי להוריד נוסע. המילה הערבית